

Seat No. : _____

JB-131

July-2021

M.Ed., Sem.-IV

B-108 : Issues and Challenges in Secondary Education

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચના : (1) પ્રશ્નો કાળજીપૂર્વક વાંચો અને મુદ્દાસર ઉત્તર લખો.
(2) અપ્રસ્તુત લખાણ માટે ગુણ કાપવામાં આવશે.

વિભાગ – I

1. નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો : 21
- (a) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ સંસ્થાન (NIE)ના મુખ્ય વિભાગોના નામ જણાવી દરેકના બે-બે કાર્યો જણાવો.
(b) RTEની મુખ્ય જોગવાઈઓ જણાવો.
(c) SSAનું આખું નામ જણાવીને તેના મુખ્ય ધ્યેયો જણાવો.
(d) લોકોની આર્થિક સ્થિતિના સંદર્ભમાં શિક્ષણમાં ઉભી થતી અસમાનતા દૂર કરવા માટે સરકારે લીધેલાં પગલાં જણાવો.
(e) NUEPAના વિવિધ વિભાગોના નામ જણાવીને દરેક વિભાગના એક-એક કાર્ય જણાવો.
(f) શિક્ષણની ગુણવત્તા વધારવા માટેના સંગઠનાત્મક સૂચકો જણાવો.
2. નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખો : 4
- (a) NIOS માં ચાલતાં અભ્યાસક્રમો જણાવો.
(b) ભોપાલની પ્રાદેશિક શિક્ષણ સંસ્થાન (RIE) અંતર્ગત કયા રાજ્યો આવરી લેવામાં આવ્યા છે ?
(c) લિંગના સંદર્ભમાં શિક્ષણમાં અસમાનતાની વર્તમાન પરિસ્થિતિ દર્શાવતા ગમે તે ચાર મુદ્દા લખો.
(d) શિક્ષણમાં નિષ્પક્ષતા અને શિક્ષણમાં સમાનતાના અર્થ સમજાવો.

વિભાગ – II

3. નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો :

21

- (a) વૈશ્વિક સંઢર્ભમાં શાંતિ માટેના શિક્ષણની જરૂરિયાત સમજાવો.
- (b) બાળકોના અધિકારોના સંઢર્ભમાં થઈ શકે તેવાં શૈક્ષણિક સંશોધન માટે કોઈ એક સમસ્યા લખો અને તેને ધ્યામાં રાખીને ફક્ત નીચે જણાવેલ મુદ્દાઓના સંઢર્ભમાં સંશોધન પ્રસ્તાવ લખો :
 - (i) અભ્યાસના હેતુઓ
 - (ii) અભ્યાસની ઉત્કલ્પનાઓ અથવા સંશોધન પ્રશ્નો
 - (iii) પારિભાષિક શબ્દોના વ્યાવહારિક વ્યાખ્યા
 - (iv) સંશોધન ઉપકરણ
- (c) માવન અધિકારોના રક્ષણમાં શિક્ષણની સામાજિક ભૂમિકા સમજાવો.
- (d) ભારતનાં બંધારણમાં જણાવવામાં આવેલ બંધારણીય અધિકારો વિસ્તૃત રીતે સમજાવો.
- (e) ભારતમાં કઈ પર્યાવરણીય સમસ્યાઓ જોવા માળે છે ? વિસ્તૃત રીતે સમજાવો.
- (f) શાંતિ અને શાંતિ માટેનાં શિક્ષણનો અર્થ જણાવીને શાંતિ માટેનાં શિક્ષણમાં શિક્ષકની ભૂમિકા ચર્ચો.

4. નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો :

4

- (a) ભારતમાં પ્રવર્તમાન બાળ મજૂરી અધિનિયમ ટૂંકમાં સમજાવો.
- (b) RTI એક્ટનો અમલ કઈ તારીખે થયો હતો ? તેના અંતર્ગત કઈ સંસ્થા પાસેથી માહિતી માંગી શકાય છે ?
- (c) સ્ત્રીઓના અધિકારો અંગે વર્ણન કરતી ભારતીય બંધારણમાં કરવામાં આવેલી ગમે તે ચાર જોગવાઈઓ જણાવો.
- (d) જૈવ વિવિધતા અને ટકાઉ વિકાસનો અર્થ સમજાવો.

Seat No. : _____

JB-131

July-2021

M.Ed., Sem.-IV

B-108 : Issues and Challenges in Secondary Education

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- Instructions :** (1) Read the questions carefully and write the answer to the point.
(2) Marks will be cut for irrelevant writing.

SECTION – I

1. Answer any **three** of the following questions. 21
- (a) Stating the main departments of National Institute of Education, state two functions of each.
 - (b) State main provisions of RTE.
 - (c) Giving full form of SSA, state its main goals.
 - (d) State the steps taken by the government for removing inequality in education that arises due to economic condition of the people.
 - (e) By giving the name of all the departments of NUEPA, state one function of each.
 - (f) State the organisational indicators for improving quality in education.
2. Answer any **two** of the following questions. 4
- (a) Name the courses run in NIOS.
 - (b) Which states are covered by Regional Institute of Education of Bhopal ?
 - (c) Write any four points in terms of current situation of inequality in education in the context of gender.
 - (d) Explain the meaning of equality in education and equity in education.

SECTION – II

3. Answer any **three** of the following questions. 21
- (a) Explain the need of education for peace in the context of the world.
 - (b) Write a research problem in the context of Rights of the children and write a research proposal for the same by keeping in mind the following points only.
 - (i) Objectives of Study
 - (ii) Hypotheses or Research questions
 - (iii) Operational Definitions of the Terms
 - (iv) Research Tool
 - (c) Explain the social role of education in safeguarding human rights.
 - (d) Explain the Constitutional Rights in detail mentioned in Indian Constitution.
 - (e) Which environmental problems are seen in India ? Explain in detail.
 - (f) By giving the meaning of peace and education for peace, discuss the role of teacher in education for peace.
4. Answer any **two** of the following questions. 4
- (a) State in brief : Present Child Labour Act of India.
 - (b) On which date the RTI Act was implemented ? From which institution the information can be demanded under it ?
 - (c) State any four provisions made in Indian Constitution describing women rights.
 - (d) Explain the meaning of biodiversity and sustainable development.
-